

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Nebeški kraljici mladenič — dar za dar.

(Sonetni venček.)

(Konec.)

9.

Ah, sprejmi dar, ki ga ljubav je vila,
Saj Mati si vse milosti, dobrote,
Ne zvrzi torej venčeka sirote:
Saj si le Ti ga plesti jo učila.

Napade ko me v jadu pekla sila,
Mi bodi bramba zoper nje togote;
Ti duši sveti, da ne zajde v zmote:
In rešena Te večno bo slavila.

Kako srce že zdaj se mi raduje,
Ko gledam kvišku na neba širjavo,
Kak sladka misel dušo povzdiguje.

Tje gledam v neizmerjeno državo
Tam bo naj mi — kako mi duh vzdihuje,
Letá naj venček bode v Tvojo slavo!

10.

Letá naj venček bode v Tvojo slavo.
To, ljuba Mati, hočem Ti dariti,
Ter zvezo večno s Tabo ponoviti,
In z Jezusom pod križevo zastavo:

Truditi se za boljšo očetnjavo,
Trpljenje vse sedanje v venček viti,
S hudobnim svetom srčno se boriti,
Hoditi voljno pot bridkosti pravo.

Naj v venček spleta celo se življenje,
In da cvetlič v njem bo več števila,
Pospeši, Mati prosim, Ti pletenje.

Če Ti, Marija, z mojimi združila
Boš drage cvetke — svoje zasluženje
Jesen nobena ga ne bo vsmodila.

11.

Jesen nobena ga ne bo vsmodila.
Se more li kdo Tebi ustavljati,
Kraljica rajska, premogočna Mati,
Ki Stvarnika si samega rodila?

Ki Te je milost božja posadila
Tje na desnico, na prestol vse-zláti,
Je vstani le kdo venček moj razdjati,
Če Ti Marija bodeš ga branila?

Narava ne, ne zlobna moč peklena,
Ker Ti si strla nje glavarju glavo,
Devica v brambo nam na svet rojena.

Zdaj pa sledi, z veselo to spoznavo
Za venček, o Marija, prošnja ena:
Ima pri Tebi, prosim, naj veljavo.

12.

Ima pri Tebi, prosim, naj veljavo,
Saj cvetka v njem ti vsaka to pomeni,
Da nisem spletal drugi ga nobeni —
Le Tebi, Mati, v čast in olepšavo.

Navdihni Ti s prijetno ga vonjavo,
Megleni duh posvetnosti preženi,

In cvet žarno v ljubezni preognjeni
Svoj vonj razširjal bo v nebes daljavo.

Nebes, kjer vtihne vsaka moč viharja,
Kjer pomlad bo vse večne čase klila,
Sijala večno svitlo-zlata zarja;

Kjer solnčna luč nikdar ne bo vgasnila,
V prezalem vrtu večnega Vladarja
Cvete naj Tebi, o Marija mila.

13.

Cvete naj Tebi, o Marija mila:
Cvete lepo v pozemeljskem življenju,
O solncu, mraku, radosti, trpljenju,
Če božja volja je tako sklenila.

In ko poslednja mi bo ura bila,
Gospa, po Tvojem naj priporočenju
Imam pomoč ob bridkem razločenju,
Ko duša pot bo v sodbo nastopila.

Tolaži me, pomagaj žalovati
Nad vsako skazo, pego in zmotnjavo,
In daj mi srečno zadnji boj prestati.

Dodeli zadnjo zmagati skušnjavo,
In dušo prosim, vzemi moja Mati,
Iz tela revnega v nebes višavo.

14.

Iz tela revnega v nebes višavo,
Da se pri Bogu vekomaj radujem,
Da uživam ga in se mu zahvaljujem,
Ki grešniku je bil po Tebi v spravo.

Za srečo to, za rajsko tam bliščavo,
Kraljica, Tebi se priporočujem,
Nevredni pevec, venček ko končujem,
Sem spolnil srčno silo in postavo.

Ozri se torej, dobra Mati, name,
Mi bodi stanovitna priprošnica,
Oj varuj, varuj me peklenske zmame.

V zahvalo Tebi peval bom Devica,
Naj tudi smrt nemila me objame:
Radostno venček Ti darim, Kraljica!

Vencev vir.

(Magistrale.)

Radostno venček Ti darim Kraljica!
Al, ljuba Mati, boš-li ga sprejela?
Je srčna vnema plesti ga velela
Slaviti Tebe, rajska Tolažnica!

Ker ti si naša Mati pomočnica,
Imam pač up, da venček bodeš vzela;
Kako bi duša se mi srečno štela
Razglasovati v vek Te, o Devica,

Ah, sprejmi dar, ki ga ljubav je vila:
Letá naj venček bode v Tvojo slavo
Jesen nobena ga ne bo vsmodila,

Ima pri Tebi, prosim, naj veljavo,
Cvete naj Tebi, o Marija mila,
Iz tela revnega v nebes višavo!

Radoslav Silvester.

Za staroslovenski molitvenik.

Žal, da ga nimamo! In ko bi izšel, ne go-
dilo bi se mu dobro. Srpo bi ga gledali in za-
tiral mnogi, prav kakor so nekoč pisano gledali
obredne knjige, ki sta jih oskrbela Slovenom sveta
brata Ciril in Metod. Ko nimamo molitvenika,
ki bi strinjal v svojem krilu naš starodavni mo-
litveni zaklad, naj vsaj „Danica“ kedaj pa kedaj
objavi kak staroslovenski biser. Danes je na vrsti
staroslovenski prevod prekrasne Marijine
molitve: *Salve regina*. Vzet je iz „Časoslova“
1791. II. str. 207. Glagolica je zamenjana tu z la-
tinico in polglasnik je izpuščen. Molitev slove
takole:

Zdravstvuj Carice, mau miloserdija, živote,
sladosti, i nadeždo naša, zdravstvuj. K tebe vo-
piem zatočeni, sinove Evini. K tebe vzdihnem
tužaste, i plačuste v sem sleznem udolii. No ubo
otvetnice naša, oně tvoi milostivi oči k nam obrati.
I lisusa blagoslovennij plod čreva tvojego nam
po sem zatočenii javi. O milostiva, o blagočestiva,
o sladkaja Děvo Marie.

V. Moli za nas svetaja Bogorodice.

O. Da dostojni budem oběštanj Hristovih.

Vsemogij večnij Bože, iže preslavniě děvi
Matere Marii tělo, i dušu, da dostojno Sina tvo-

ego prebivališče biti spodobilosē bi, Duhu svetomu sodēlovajuštu ugotoval jesi; dažd, da eēže vospominaniem veselimsē, toē milostivim hoda-tajstvom ot nastoeštih zol, i ot vēčniē smerti iz-bavimsē. Tēmžde Hristom Gospodem našim. Amen.

V. Božestvennaja pomošt prebudi vseгда s nami.

O. Amen.

Opozarjam na začetno besedo tega zelo natančnega prevoda. Staroslovenski prelagalec je prevel „salve“ z „zdravstvuj.“ Tako pozdravljajo naši bratje Rusi še dandanašnji, kadar koga srečajo. Hrvatje so preložili: „Salve Regina“ z „Zdravo Kraljice“ in tako bi se moral začenjati tudi slovenski prevod te veličastne molitve: „Zdrava Kraljica!“ ne pa: „Češčena, Kraljica!“ Neznalci so zatrosili toliko „časti“ in njej sorodnega glagola v naše molitve, da se iztežka znebimo njihovih napak. „Gloria Patri...“ so poslovenili popolnoma po nemškem kopitu z: „Čast bodi Očetu...“ namestu pravičnega: „Slava Očetu in Sinu in Duhu svetemu...“ Spakedrali so nam celo velikega angela Gabriela pozdrav: Ave Marija — ~~z z z z~~ — in ga nadomestili z besedami: Češčena si, Marija.“ Pravilno bi se moralo glasiti: „Zdrava, Marija“. Ogerski Slovenci molijo: „Zdrava bodi Maria.“

Kako so z istim izrazom „češčena“ napačno ponašili pozdravek „ave regina“, o tem je že pisala „Danica“.

X.

III. nedelja po Binkoštih.

Ta grešnike sprejema in je z njimi. (Luka 15.)

Kedor med ljudmi živi in se stara med ljudmi — ta si nabere iskušenj v izobilju. Jutri si pohvaljen za to, kar danes grajajo nad teboj. Danes ti glasno priklicujo, kako si velik in kako znamenit, jutri te ti isti slavitelji pogrézajo v smrtni grob. Danes „živel“ — jutri „poginil“ se glasi na tem svetu dosti-krat skoraj ob enem iz teh istih grl.

Če se nam v našem življenju godi tako, čudno se nam zdelo ne bo, da prav to isto opazujemo ob predhodniku nas vseh — ob našem božjem Odrešeniku:

Danes Gospodnjim sovražnikom njega vedenje do grešnikov ni všeč. Mi pa se po-

učimo, kako naš Gospod postopa z grešniki in kako postopajmo po njegovem izgledu z njimi tudi mi — in sicer o tem v svoj prid ob kratkem.

*

Danes prihajajo cestninarji in grešniki do Gospoda, da bi je poučil. — A ko vgle-dajo farizeji in pismarji to uka potrebno in uka željno skupino krog našega Odrešenika, koj zagodrnjajo rekoč: „Ta grešnike spre-jema in je z njimi.“ Torej, kedor z greš-niki občuje, je grešnik sam in njim enak — vsaj posrednje mu to hočejo s to zlob-nostno besedo. In to očitati ti, ki naj bi jim bili mnogokrat celo v izgled „cestninarji in grešniki.“

To torej njihova hudobna beseda, ako-pram so vedeli vsaj tako dobro, kakor vemo mi — da se sploh mora občevati z onim, ob kojem se hoče česa doseči.

Kako bodo pa mati moliti naučili otroka, ko bi ne stopili tje do njega; ne stisnili mu skup rok; z njim naredili sv. križ ter začeli besedi: Oče naš, kateri si v nebesih? — Kako pojasniš, če si bolj nadarjen po Bogu in umneji, svojemu tovarišu ali po-jasniš svoji tovarišici težko stvar, ki je ne umeva, če se ne vsedeta kam vkup ter ne pričneš svojega pojasnila s tako jasno be-sedo, da te mora umeti?

Kako bi torej naš Gospod vplivati mogel na grešni rod, če bi mu ne podal roké; šel sredi med-nj; opominjal in učil — in ko bi prilika zahtevala tako: zakaj da bi tudi pregrešnikov ne sprejemal ter jedel z njimi?

Če je hotel naš Gospod storiti česa za zabrèdlo Samaritanko ob Jakopovem vod-njaku, kako bi bil to dosegel drugače — nego da jo je nagovoril prosečo besedo: „Daj mi piti!“ (Ivan 4. 7.) Ničesa bi si mu ne bilo treba storiti iz tega, ko bi mu bili tudi očitali zavídniki govoreč: Ta je z grešnico govoril ob vodnjaku in pil iz nje-nega vrča. — Ko je Jezus namreč svojim ljudomilim občevanjem ženi-Samaritanki iz-budil zaupanje, potem še le se jej je kakor vsegavedec mogel razodeti ter razkriti pred njo vso podobo njenega prejšnjega življenja tako, da se je čudom čudila, šla v mesto

ter rekla tam ljudem: „Pridite in glejte človeka, ki mi je razodel vse, kar sem bila storila: ni-li ta Krist? (Iv. 4, 29.) — Uprav ta pogovor s Samaritanko je bil povod postal spričbi bivalcem mesta Samarije, koja so o našem Odrešeniku izustili rekoč: „Sedaj ne verujemo več radi tvoje besede: ker sami smo slišali in vemo, da je ta v resnici Izveličar svetá.“ (Iv. 4, 42.)

Če je hotel Gospod z napačnih potov pomoči grešnici Magdaleni, moral je pripustiti, da se mu je bližala obedujočemu v farizeja Simona hiši. Noge mu je opirala svojimi solzami in otiravala svojimi lasmi; poljubljala je in mazilila drago dišavo. Sam Simon, prijatelj Gospodu, se mu čudi, da kaj takega trpi: „saj bi moral vedeti, kaj in kaka je ta žena, ki se ga dotika — grešnica je.“ (Luk. 7, 39.) Slovesno zato pouči Gospod Simona besedo: „Odpuščeno jej je mnogo grehov, zakaj mnogo je ljubila.“ (Luk. 7, 47.) In ženi govori: „Tvoja vera ti je pomagala; pojdi v miru.“ (Luk. 7, 50.) — Kaj, ko bi bila tu ob grešnici Mariji Magdaleni motila za dušno rešitev grešnikov in nas vseh prišlega Gospoda oponošajoča beseda današnjih farizejev in pismarjev: „Ta grešnike sprejema in je z njimi.“

* * *

Grešniki, dragi, smo mi vsi — grešniki manji in večji.

Tudi nas hoče ljubeznivi prijatelj grešnikov; a še pristrčnejši prijatelj dobrih — tudi nas hoče tolikrat zbrati krog svoje nebeške mize vživat zakrament svojega presvetega Rešnjega Telesa.

Zato bi tudi o nas smelo se mu očitati: „Ta grešnike sprejema in je z njimi.“

A pogostejekrat če nas sprejema ob tej nebeški mizi, raje se mu bomo zopet bližali in raje nas sprejme — večja bode njegova ljubezen do nas.

Zato ga prejemajoč zakrament sv. pokore zaupanjem prosimo odpuščanja, če smo ga bili žalili — zaupanjem: saj bo med angelji božjimi večje veselje nad enim greš-

nikom, ki se spreobrne nego nad devetindevetdeseterimi, ki jim ni treba pokore.

Ob zakramentu psv. Rešnjega Telesa pa mu obljubimo zvestobo zanaprej — obljubimo mu, da hočemo vselej zedinjeni z njim živeti in da hočemo zedinjeni z njim umreti. Amen.

Nekateri papeški jubileji.

Starejši ljudje se še spominjajo zadnjih dveh papeških jubilejev t. j. svetih let razpisanih po zavladanju Pija IX. in Leona XIII.

Poslednji nam je v živem spominu. Pričel se je prvo postno nedeljo dne 2. sušca 1879. Trajal je do 1. dne rožnika i. l. Pogoji odpustkom so bili strožji nego v sedanjem svetem letu. Treba je bilo obiskati tri cerkve po dvakrat ali dve po trikrat ali eno po šestkrat. Zapovedana je bila molitev na papežev namen, sprejem sv. zakramentov, post in miloščina ali kako telesno delo krščanskega usmiljenja. Letošnji jubilej nima poslednjega pogoja in tudi število cerkvenih obiskov je zmanjšano.

Kako so nekdanji Ljubljancani praznovali papeške jubileje? Leta 1676. je sel na prestol sv. Petra B. Odescalchi iz Coma, ki se je zbog neomadežanega življenja zval po vsej pravici Inocencij XI. Sveto leto v proslavo njegovega nastopa se je začelo dne 14. sušca 1677 t. j. drugo postno nedeljo. Ta dan je šla mnogobrojna jubilejska procesija iz ljubljanske stolnice k Sv. Jakobu, kjer je celebriral stolni dekan; po povzdigovanju je bila kratka nemška pridiga. Tri dni pozneje je opravila Ljubljana post za sveto leto.

Po trinajstletnem papeževanju Inocencija XI. je postal leta 1689. poglavar katoliške cerkve Benečan Peter Ottoboni, ki si je izbral ime Aleksander VIII. Njegovega jubileja pričetek je bil dne 26. svečana 1690. V Ljubljani je šel tega dne velikansk izprevod od Sv. Nikolaja v šentjakobsko cerkev. Škof Žiga grof Herberstein je maševal tedaj v kapeli sv. Frančiška Ksaverskega; kanoniki in menihi prišedši za procesijo pa so brali sv. maše v cerkvi. Veliko duhovno opravilo je imel novi stolni dekan pl. Terlingo. Po „veri“ je propovedoval o. Frančišek Pröller v nemškem jeziku — nemška božja beseda se je nek-

daj jako vneto gojila v ljubljanskih cerkvah. Po veliki sv. maši se je procesija v istem redu, kakor je bila prišla, zopet vrnila v stolnico. Vdeležili so se je poleg škofa in vse duhovščine mestni veljaki, kneginja Turjaška in mnogo plemenitega ženstva. Ljudstvo je oblegalo izpovednice.

Takoj nastopno leto je bilo zopet jubilejno. Za kratkodobnim papežem Aleksandrom VIII., umrlim dne 1. svečana 1691 ob 4 popoldne, je nastopil Inocencij XII. (Anton Pignatelli). Dne 1. malega travna i. l. so prišli zopet s svetoletno procesijo iz stolnice k Sv. Jakobu. Voditelj ji je bil prošt baron Oktavij Buccelleni. Izprevod je spremljal škof in mnogo plemstva. Po nemški pridigi je pel sv. mašo škof sam. Jubilej je trajal štirinajst dni.

Prav toliko časa je trajala milostna doba deset let pozneje, ko je postal papež vneti propovednik in učeni bogoslovec kardinal Ivan Frančišek Albani sprejemši ime Klemen XI. Jubilej o njegovem nastopu se je pričel dne 15. velikega travna 1701. Ljubljancem je bilo ukazano obiskati tri cerkve, namreč stolno, cerkev sv. Petra in sv. Jakoba.

Istega leta sta se naključila dva jubileja: izvenredni papeški in redni, ki se je prej to leto slovesno praznoval v Rimu, leta 1701. pa po ostalem krščanskem svetu. Redno sveto leto se je začelo v nedeljo dne 24. malega srpana 1701 in je trajalo dva meseca. Tedaj so prihajali v Ljubljano po svetoletne odpustke ne le verniki iz Kranjske, nego tudi iz Štajerske in Koroške, kamor je tistikrat še segala ljubljanska škofija. Ljubljana je bila nekak slovenski Rim. V njeno krilo so se pomikale številne procesije odpustkaželjnih kristijanov iz vseh žup, kar jih je spoznavalo ljubljanskega škofa za svojega višjega pastirja. Prihajali so v Ljubljano, da posetijo tu štiri svetoletnim molitvam odločene cerkve, namreč oratorij presv. Rešnjega Telesa namestu stolnice, ki so jo pričeli takrat zidati, šentpetersko, šentjakobsko in cerkev Marijinega oznanjenja pred špitalskim mostom. Ljubljanci so morali obiskati ta sveetišča posamič po petnajstkrat ali trikrat izprevidoma. Zunanji verniki pa so zadostili, ako so bili navzočni pri dveh procesijah.

J. J.

(Konec pride).

Iz domovine.

Popotni spominji na Dolensko.

„Lepa naša domovina.“

Hrvatska nar. pesem.

(Dalje.)

Preden zapustim prijazni zaplaški božji pot, moram pomilovati najprej to, da je bilo nebo tako omrenjeno z dolgočasnimi oblaki, in zato bil omejen ves razgled v daljavo. Potem naj po viru župnika Karola Hofer povem, kedaj so na Zaplazu največji shodi. Ti-le dnevi so: Binkoštni ponedeljek; o sv. Petru; o Velikem Šmarinu, (Dolenjcem je to: „Velika Maša“); v dan pred Malim Šmarinom; o sv. Mihaelu in na Rožnovensko nedeljo. Vse te shode pa presega petek pred Velikim Šmarinom. Takrat pride pobožnih Marijnih častilcev do tri, včasih pa celo nad štiri tisoč. Ves griček je baje takrat poln romarjev. Pridejo iz Bele Krajine, s Kranjskega, s Štajarskega, in tudi s Koroškega. Pobožno češčenje, molitve in petje mnogim privabi takrat solze v oči. Sploh pa prihajajo pobožni romarji na Zaplaz vse leto, in še po zimi. Od Velike noči do Vseh svetov ne mine menda dan, da bi nobenega romarja ne bilo na Zaplaz. — Se neke posebnosti na Zaplazu morem omenjati, na katero pa naju z mojo soromarico, žal! ni opomnil nihče in sem jo tudi sam prezrl na svoje resnično pomilovanje. In to uprav zarad svojih opešanih oči. Župnik Karol Hofer na str. 219. VIII. snopiča knjige: „Živenje preblazene Device Marije „doslovno tako-le piše: „Naj še nekoliko besedi postavim o čudnem studencu na tem Marijnem griču. Verno ljudstvo mu pravi „Žegnani studenec“, ter ima veliko zaupanje na njegovo vodo, ki pa ni prav dobra za pijačo. Nosijo jo vse leto v daljne kraje ter jo rabijo sami ali jo drugim dele. Tej vodi pripisujejo zdravilno moč, zlasti za oči. V to izpričevanje stoji zraven vrelca iz železa vlti križ, katerega je napravil tukajšnji rojak, zdaj bivajoč v Ljubljani, v zahvalo, da je s pomočjo te vode na priprošnjo zaplaške Matere božje rešen bil hude očesne bolezni, ki mu je žugala vzeti vid.“ —

Leta 1878. je bila tukaj pobožna gospica — župnikova teta. Oči so jo bolele, da, ko je solnce sijalo, ni mogla gledati. Nosila je zato temno barvane naočnike. Ko je izvedela o tem studencu,

jela si je oči izpirati z njegovo vodo; in kmalu ozdravijo oči popolnoma. —

O tem studencu se to-le pripoveduje: Od-rasel mladenič je pasel živino. Nekaj goved se mu izgubi. Išče in išče po zaplaskem hribu, da ga noč prehiti. Tavaje okoli po temi pride do tega studenca. Tu se mu zabliski pred očmi. Zemlja se odpre ter mu kaže podzemeljsko jezero. V sredi jezera je silno velika in lepa cerkev s sedmerimi zvoniki. In glas od ondod mu pravi, da taka cerkev bo nekedaj stala na Zaplazu. Tudi zdaj še je videti taka cerkev v vodi, toda človek mora imeti za to posebno milost od Boga. — Sedaj je ta studentec čedno obzidan, in pot do njega popravljen. —

To zaplaško znamenitost sem torej prezrl na veliko svoje pomilovanje. Ako še kedaj pridem na Zaplaz, (kar od srca želim in tudi upam) izkusim takrat popraviti sedaj zamujeno.

Preden pa zapustim milostni Marijni božji pot, naj prizidam še — „gradič v zraku“. Zaplaški griček je res zelo mičen in prijazen. Ko bi moja malenkost znala čarati, postavila bi na prostoru blizu cerkve veliko poslopje. Polovico naj bi ga bilo vravnanega za sprejem in prenočišče zlasti ubožnejšim; druga polovica pa — popolnoma ločena zase — vravnana naj bi bila ter z vsem potrebnim preskrbljena za samostan oo. Servitom, ki se imenujejo „služabniki Marijini.“ Ti naj bi skrbeli za red v romarskem prenočišču; za te pa naj bi oskrbovali duševne potrebe romarjem, ter se žrtvovali tu Marijnemu češčenju. To je pa, kakor sem zgoraj rekel, le „gradič v zraku“. Kajti kdor bi takim mislim hotel vdihniti življenja, t. j. vresničiti jih: ta bi moral razpolagati ne le s tako-zvanim „drobižem“, nego z velikanskim „debelim“. Žal, da moja zibelka ni tekla pod senco tako srečnega drevesa. Ako bi pa kedaj vender le utrpel kedo priti na take srečne misli, bil bi pač le za blagrovati. Umeva se, da bi na svoje velikanske svote ne smel imeti navezanega svojega srca. Kdor ima namreč navezano srce na denar in ga na-se stiska, ta ga ne da, dokler mu ga poslednjič siloma ne izvije iz rok slabotna ženska če so vse slabotne — a vsem cesaricam nadglavnica — bela žena smrt. Smo pač več vrsta ljudje v veliki družini človeški! Kar sem tu zapisal, naj ostane zapisano; saj od takozvanih „idej“ treba plačevati

— štibre; ali kakor Nemec dobro pravi: „Gedanken sind zollfrei!“ —

Kakor imajo Slovenci sploh navado o prihodu na kak romarski kraj na prvo zglasiti se v svetišču, opraviti svoje češčenje in kratko pobožnost, pa tudi ob odhodu zadnje korake posvetiti še v enak namen: tako sva storila tudi midva. Ločitev od takih krajev sploh ni lahka; marveč težka, otožna — da, mnogokrat celo britka. Sklepna želja pa je mnogim: vsaj enkrat bi se še radi povrnili. — S takimi željami sva se ločila — ne bodi oponešeno Bogu in Mariji! tudi midva od Zaplaza. — Ko sva zapustila griček, srečala sva prav pod vrhom pobožni romarici, doma od Blok, ki ste prišli najprej do žalostne Matere božje v Zatičini in sedaj še na Zaplaz. Na takih krajih so si res ljudje vsi bratje in sestre. Radi se pozdravljajo, povprašujejo se: odkod in kam, ter si ob ločitvi voščijo: Na svidenje; če ne ne poprej, pa v nebesih. — Tam bodi gotovo!

(Dalje prihodnjič.)

Nadučitelj Jos. Levičnik.

Iz književnosti.

Sv. Pavel, apostol sveta in učitelj narodov.

(Dalje.)

Po teh besedah se nam nudi pač vmestno vprašanje: Kaj pa početi s takim Pavlom? Kako naj si ga najhasnoviteje vpridimo Slovenci? Imenitna knjiga je dana nam v dar — a daru naj med olikanci sledi zahvala.

V zahvalo si Pavla vpridimo tako, da se natančno soznanijsko z njim oni, ki jim hasne brezdvombeno v prvi vrsti: bogoslovci v naših škofijskih vstavih.

Da nam je merodajna beseda, bil bi ta slovenski sv. Pavel učna tvarina družega bogoslovskega leta. Tam se giblje — po današnjem — velik del uka krog knjig novega zakona in to na podlagi latinskega in tudi grškega jezika. Čemu, da bi slovenski Pavel v živem jeziku, v materinem jeziku ne smel vmes? Čemu da bi se ob njega študiju ne vročilo gojencem-bogoslovcem tudi še staroslovensko besedilo?

Prebral naj bi se — se ve bolj v hitrem — ves staroslovenski Pavel. To bi šlo tako učenje

do duše slušatelj, ki jim postane kedaj merodajna naloga v narodu. — Živ jezik zveni; mrtev jezik le brni.

Eden natedenski popoldan in proučil bi se ves v enem letu. Kakih vžitkov — morda kakor v nobeni drugi tvarini — bi se brezdvombeno ob njem navzela vsemu idealnemu stremljenju dohodna ta mlada srca. — Da ima v rokah ta pouk mož duhovit in vnet duhovnik, veren pristaš sv. cerkve in milega nam rodu — vsekako pa veleizobražen tudi v vsaki svetni vednosti — nikoli v življenju ne bi izginile poslušalcem izpred spominja te lepe ure in tudi učitelju ne bi izginil iz spominja ta bogo- in rodoljubi pouk med tako mladino. — Konecletni, a nobenega znaku ostroti kažoč izpit iz sv. Pavla v lepi materinščini pa naj bi sledil v uteho prednikom, učitelju ter učencem.

Zelo mi je v spominju ob takem :vojem nasvetu nekaj podobnega, česar sem doživel sam. Razlaga Davidovih psalmov je bila, koji se je na ljubljanskem bogoslovišču žrtvoval bivši knežškoof Jernej Vidmar. In to, koj kmalu, ko je nastopil. Brezdvombeno je bilo to tudi srčna potreba možu, ki je nad 2 desetletji v dunajskem Avgustineju vednostnim načinom opravi imel z gojenci, koji so študirali tam v dosego bogoslovskega doktorstva. — Do mala vsak vtorek popoldne je prihajal v učno sobo 4. letnika, vsedel se lepo za katedro ter nas tu zbrane bogoslovce vseh 4ih let na podlagi teh psalmov soznajal v eno ali tudi dve uri trajajoč razlagi s krasno hebrejsko poezijo, s svojstvom svetopisemskih knjig.

Odpiral nam je škof Vidmar ob teh urah tudi razgled na silovito obširno bogoslovno polje; risal nam lepih cerkvenih značajev, kazal nam rešitelje a tudi pogubitelje družbe; soznajal nas s starimi ter novimi bogoslovskimi pisatelji; razgrnil nam pred duhom prihodnje naše poslovanje med narodom — govoril časih tako določno in tako markantno kažoč v neidealno realnost življenja, da sem idealno razpoložen in takrat star le majhen nad otročja leta zastrmel; a pozneje se pa, žal, moral prepričevati — kako prav je imel. Nenavadno je tem načinom vplival knežškoofi profesor na nas gimnazijske absolvente, ko je sedel učeč nas pred nami v svoji slikoviti škofijski opravi — vnet in vnemajoč za vse, kar je resničnega, dobrega in lepega; vnemajoč nas, kako

naj delujemo le za nekaj let poslani vun med narod in kako v sobi doma med prijateljicami-knjigami. Časih se je zamislil ob tem na svoj vednostni tihi Dunaj in ob takih trenutkih se mu je vzbudila v spominju odgovornosti polna in šumna naloga, ki jo je prevzel na staroslavni stolici sv. Maksima v Ljubljani. Tudi tega nam ni zakrival. Spravil se je v svoji s cela nenavadni izobraženosti časih nad svetne vednosti in z dolgotrajnimi citati — sosebnost iz pesnikov — budil v nas presenečenje o svojem znanju in svojem talentu. — Brezdvombeno je marsikateremu nas — če vprašate, ne bojimo se ugovorov — vtrdil v teh svojih predavanjih z veseljem do velevažnega poklica tudi veselje do dela; veselje do vsakršne človeške vede; sploh veselje do onega duševnega naporovanja, ki je razun molitve najbolj v stanu po koncu držati duhovnika v njega tako merodajnih nalogah življenja. — In vse to se je doseglo na podlagi latinskih psalmov; ni bilo še Veselovih slovenskih — pesnik „Vesnin“ je bil takrat le med knžšk. Vidmarjevimi poslušalci — in kedo ve, če mu ni že takrat padla iskra slovenskih Davidovih psalmov v srce. — Tudi knžšk. Vidmar se sploh ni bil zmožen v tej meri materinega jezika, da si bil izbral drugo podlago, nego latinsko.

Enacih učinkov smo si mislili ob tem svojem v očeh nekaternikov morda smeem nasvetu glede knžšk. Napotnikovega Pavla na vseh slovenskih oddelkih naših semenišč širom slovenske zemlje. — Kak fond kolikor mogoče intenzivne duševne izobrazbe v bogoslovju in pa na vseh postojankah izobrazujočega se človeškega duha: kaka zakladnica bogoslovcem na podlagi knžšk. Napotnikovega Pavla! — Z naših lec bi posledicem tega zopet jel odmevati pravprav kmalu Pavlov, sploh jel odmevati bibličen slog. Nobeden, ki mu je mar resnice, ne more trditi — da bi bili v tem šli zadnja leta naprej; šlo se je — žal — semtertje prav usodnim korakom nazaj.

Kako merodajni so v Pavlovi knjigi knžšk. Napotnikovi nazori o duhovskem brevjarju, v cerkveni mašni knjigi! — Vzbudi se ti želja te bolj memogredoče zaznamke beročemu: Kaj, ko bi kedaj še tudi o tem knjigo-poučnico račil poslati boganavdihnjeni pisalec med slovenski svet? — Kaj, ko bi namenil kedaj svoje korake med slovenski svet — prav kakor Pavel — knžšk. Napotnikov „nežni omikanec,“ tako ljubi mu

„zdravnik iz Antiohije“ — evangelist Luka? — Kaj, ko bi nam hotel v mili naši besedi naslikati evangelista Ivana postojinski vzlet: da bi oprti na tako knjigo pogledati mogli na svet došlemu Solncu kar v ognjene žarke njegovega božjega bitja?

(Konec prihodnjič.)

Slava Brezmadežni ob petdesetletnici.

S tem naslovom je izdal znani skladatelj, Marijin pevec o. Angelik Hribar pesmarico, ki je pred vsem namenjena Marijinim družbam; a jo bodo lahko povsod rabili v cerkvi in doma. — Slovenec silno rad poje. Zlasti rad zakroži katero v čast nebeški Kraljici. Posebno ljuba mu je še, ako je — dejal bi — nekako vzeta kar iz njegovega zdravega, vedno vedrega srca. Mej sedanjimi skladatelji pa — naj reče kdo kar hoče — tega nihče tako dobro ne zadene, kakor uprav o. Angelik. Njegove pesmi so res angelica carmina — angelske pesmice. Nomen omen. Priproste, da je kaj, tem mične, tako domače. Zato pa ni čuda, da to zbirko pozdravljajo vsi listi tako prisrčno in z veseljem. Zlasti je vse prave Slovence, prijatelje glasbe, vzradostilo, ko so zapazili v tej zbirki tudi lepo število izmed najlepših pesmic nepozabnega narodnega Marijinega pevca in ljudskega ljubljenca Gregorija Riharja, ki je žel v novjšem času mesto zaslužene časti in hvale toliko preziranja. Koliko zaslug si je s tem pridobil o. Angelik pri ljudstvu, še sam morda ne misli. Ubogemu Riharju je odprl pot do nekdanje zaslužene poljudnosti.

Pobožnemu ljudstvu je pa dal nazaj tiste mične pesmice, katere so nekdanj večkrat s solzami ginjenja peli v cerkvi in doma. Za Marijino čast je tudi s tem veliko storil, ker ena teh Riharjevih pesmic je več storila za razširjenje Marijinega češčenja med našim narodom — tako mi je saj

trdil dekan Drobnič, — nego najboljše pridige. Kako je o. Angelik zadel pravo struno, kaže najbolj ljudstvo z obilno — naročbo. — Prijatelji ljudstva, častilci Marijini, na delo! Širimo te pesmice med narod in ž njimi češčenje Brezmadežne.

U.

Z r n j e.

Sveta načela. (Iz spisov kardinala Manninga). Pogum se ne kaže v tem, da se ne meniš za nevarnost, ali da preziraš sovražnikove moči. Tisti, ki prezirajo svoje nasprotnike, pobiti so skoraj zmerom. Pravi pogled gleda nevarnosti v obraz, meri njeno polno postavo in jej stopa nasproti brez bojazni.

*

Srce, ki se stalno očiščuje v dobri in ponižni izpovedi, bo gotovo napredovalo v zaupanju do Boga.

*

Tudi za najsvetejšega človeka je sakrament svete pokore vir milosti. Težko je spoznavati samega sebe; sveta pokora nas izpopolnjuje v tem spoznavanju. Težko smo velikodušni v bridkosti; sveta pokora nam izpolnjuje kesanje. Težko je ohraniti gorečnost; sveta pokora nam budi duha zatajevanja in srčnosti. Težko smo odločni in stanovitni; sveta pokora nas podpira in drži z močjo večne roke.

*

Vzrok, zakaj so tisti stanovitni, ki imajo zaupanje v Boga, je ta: ker vedó, da Bog sam začne vsako delo, katero so oni začeli za Boga, in da Bog venča vsako delo, katero je dovršeno za Boga.

Filaret.

(Dalje prihodnjič.)

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrt leta 1 krono 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej.

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni: Makso Brusovi, pred škofijo 12.